

GEWASBESCHERMING IN DE AKKERBOUW: GANGBAAR OF GEÏNTEGREERD

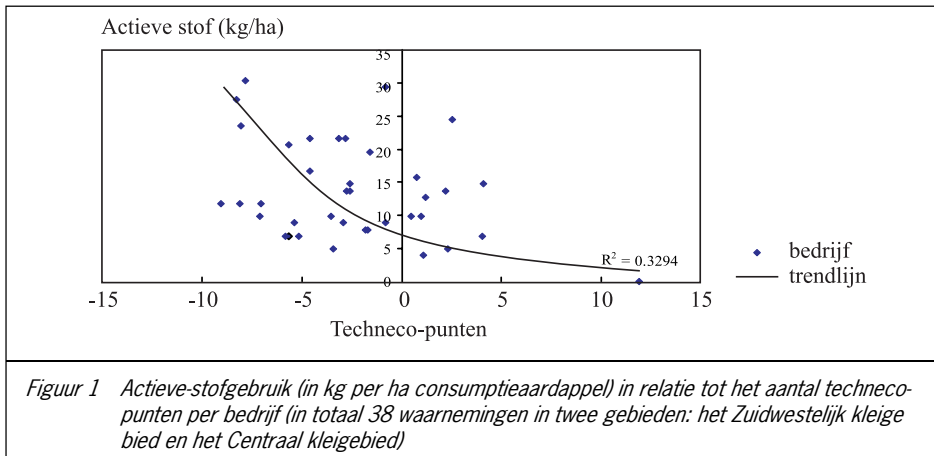
Bert Smit, Bas Janssens en Jan Buurma

De overheid wil dat alle plantaardige sectoren zich gaan richten op 'geïntegreerde teelt op gecertificeerde bedrijven'. De mate waarin akkerbouwers nu al geïntegreerd bezig zijn, in het bijzonder in de gewasbescherming, verschilt tussen de ondernemers. De ene ondernemer zal problemen met ziekten, onkruiden en plagen vooral op een gangbare of technologische wijze proberen op te lossen, de ander op een meer geïntegreerde wijze. Om deze houding te kwantificeren is het begrip 'technecopunten' geïntroduceerd, oorspronkelijk een samentrekking van de begrippen 'technologisch' en 'ecologisch', hoewel de term 'geïntegreerd' de lading beter dekt dan 'ecologisch'.

Het aantal technecopunten is voor veertig akkerbouwbedrijven met consumptieaardappelen berekend op basis van een enquête die in 1999 is gehouden. Een aantal vragen in die enquête geeft inzicht in de vraag of men vooral technologische of geïntegreerde oplossingen en/of verbeteringen zoekt. Technologische oplossingen kunnen vaak samengevat worden onder de titel 'chemische verfijning', dat wil zeggen men probeert problemen in principe met chemische gewasbeschermingsmiddelen op te lossen en hierbij de hoeveelheid verspoten middel te minimaliseren. Voorbeelden zijn het toepassen van computersturing of luchtondersteuning op de veldspuit en het gebruik van waarschuwingssystemen in combinatie met weerpalen. Een geïntegreerde aanpak richt zich meer op het teeltsysteem als geheel en omvat met name (meest niet-chemische) preventie en niet-chemische bestrijding. Te denken valt aan het afdekken van afvalhopen, de bestrijding van aardappelopslag, uitgekiende stikstofbemesting en rassenkeuze en de toepassing van dierlijke mest. Een 'extreme' vorm hiervan is de overgang naar een biologisch bedrijfssysteem. Technologische oplossingen leiden tot een negatieve bijdrage aan de technecoscore en een geïntegreerde aanpak tot een positieve bijdrage.

Van de onderzochte bedrijven is ook het actieve-stofgebruik in consumptieaardappel in 1997 bekend. Deze variabele blijkt significante samenhang met de technecoscore te vertonen (figuur 1). Hoe hoger de technecoscore is, hoe lager het gemiddelde gebruik van actieve stof. Dit verband is significant. De enquête is gehouden op twintig bedrijven in het Zuidwestelijk kleigebied en op twintig bedrijven in het Centraal kleigebied. De technecoscore hangt niet significant samen met de regio, hoewel men in het Zuiden gemiddeld een lagere score heeft dan in de IJsselmeerpolders. De verschillen tussen individuele ondernemers zijn echter groter dan tussen de gebieden. Wel is gebleken dat grotere bedrijven met een flink areaal consumptieaardappelen en vaak ook een relatief grote schuldenlast meer geneigd zijn tot een technologische aanpak dan collega's met kleinere bedrijven, minder aardappelen en minder schulden. Mogelijk vormt hier de beschikbaarheid van arbeid en apparatuur een knelpunt, zodat men een meer geïntegreerde en vaak arbeidsintensievere aanpak als riskanter ervaart dan de gangbare aanpak. Als er op een groot areaal iets fout gaat, kan het totaaleffect groot zijn en bovendien bedreigender naarmate de solvabiliteit kleiner is.

Door de kleine omvang van de steekproef mag zeker geen absolute waarde aan bovenstaande uitkomsten gehecht worden. Het onderzoek bevestigt echter wel het idee dat de ene ondernemer al veel meer op het spoor van geïntegreerde teelt zit dan de andere. Dit kan samenhangen met de structuur van de bedrijven. Het beleid zou hiermee rekening kunnen houden bij het begeleiden van de overgang naar geïntegreerde teelt op akkerbouwbedrijven. Een interessante vraag is daarnaast in hoeverre zoek- en leergedrag van ondernemers een rol speelt bij de gewenste overgang. In een vervolgonderzoek wordt daaraan momenteel aandacht besteed. De resultaten van dit nieuwe onderzoek zullen naar verwachting medio 2002 worden gepubliceerd.

Meer informatie:

Rapport 6.02.02 *De invloed van teeltomstandigheden en risicobeleving op gewasbescherming in consumptieaardappel*